

Jake Nyman kantapöydässä 4.4.2019

Olipa hauska ja mielenkiintoinen esitys, sanoivat monet lähtiessään lounaan jälkeen Kiltakellarin kabinetista. Aihe oli paljon monipuolisempi kuin osasimme ennakkoon odottaa.

Jake Nyman avasi meille kiellettyjen levyjen historiaa mukaansa tempaavasti tarinoiden, anekdoottien ja musiikkinäytteidensä avulla.

Valtaapitävillä on kautta aikain ollut tarve kieltää musiikki. Se on vaarallista, koska jos olet ehtinyt kuulla laulun, niin eihän se päästä lähde ellei päätä pistetä poikki.

Musiikkia ei ole sensuroitu pelkästään poliittisista syistä. Eri uskontokunnat ovat käyneet hanakasti omaa arvomaailmaansa loukkaavan musiikin kimppuun. Seksi ja eroottisuus ovat johtaneet kieltoihin, samoin alkoholi, huumeet ja tuotemainonta, pilkka- ja protestilauluista puhumattakaan.

Tässä muutama poiminta Jake Nymanin esityksestä:

- Ensimmäinen kielletty levy Yleisradiossa oli Hiski Salomaan Lännen lokari.
- Sen sijaan Irwini Työmiehen lauantai ei ole koskaan ollut kiellettyjen listalla, vaikka moni niin muistelee.
- Iso liuta muita Irwinin lauluja päätyi listalle. Mutta Irwin ja Wexi Salmi osasivat ottaa siitä kaiken ilon ja hyödyn irti. He pääsivät esimerkiksi mainostamaan: ”Niin rajua, ettei radiokaan uskalla soittaa” tai kertomalla levykannessa ”Lähettelemme näitä Sävelradion toimittajille kahvipannun alusiksi.”
- Yleisradiossa kiellettiin myös ulkopoliittisesti arveluttavat laulut. Vuonna 1972 presidentti Urho Kekkonen soitti tuhtuneena pääjohtaja Eino S. Revolle. Kekkonen oli kuullut radiosta laulun Rajan kasvatti. Sen sanat menivät näin ”*Olen kasvatti rajamaan, idän tuulihin syntyä sain. Kera heimoni toivon salaa, että kansa Karjalan palaa kotipeltoja raivaamaan.*” Kekkonen halusi tietää, oliko laulu tehty ennen vai jälkeen sotien. Jos se oli sodanjälkeinen, niin silloin hänen mielestään voitiin puhua ”revanssihengestä” tai ”ulkopoliittisesta skandaalista”. Puhelun jälkeen levyn kanteen liimattiin teksti: ”Huom! Laulun teksti tulkittavissa ulkopoliittisesti arveluttavaksi.”
- Joskus levy määrättiin väliaikaiseen soittokieltoon. Esim. Speden ja Simon laulua Kultainen jäänsärkijä sai soittaa muulloin, mutta ei jäänsärkijöiden lakon aikana. Spede hihkaisee laulun lopussa ”*Värssy Wällärille, pojat*” ja se tulkittiin loukkaukseksi Merimies-Unionin puheenjohtajaa Niilo Wälläriä kohtaan.
- Sota-ajan roisit propagandalaulut kiellettiin rauhan tultua. Mutta niitä ei hävitetty vaan ne pakattiin pahvilaatikkoon ja vietiin varastoon.
- Sensuuri päättyi Yleisradiossa virallisesti 26.9.1972, jolloin radion johtoryhmä kumosi kaikki äänitteitä koskevat kiellot.

Jos aihe kiinnostaa edelleen, suosittelen luettavaksenne Jake Nymanin kirjaa *Kielletyt levyt - Sata vuotta musiikin sensuuria*.

Teksti Annikki Kiehelä. Kuvat Matti Ristimäki.